

A Közgyűlés 136/2017. (VI. 14.) sz. határozatának
3. számú melléklete

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése az Integrált Településfejlesztési Stratégia 3. fejezetét az alábbiak szerint módosítja:

3. Antiszegregációs program:

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának hatályos Integrált Településfejlesztési Stratégiájában (ITS) a szegregátumok lehatárolása azon területeknél történt meg, ahol a területen élő lakosság legalább 50% alacsony státuszúnak számít (az aktív korú népességen belül, legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkező és munkajövedelemmel nem rendelkező). A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. melléklete alapján szegregációval veszélyeztetett területnek, vagy szegregátumnak olyan területek számítanak, ahol lakosság minimum 30, illetve 35%-a alacsony státuszúnak számít. Ezen szempontok alapján támogathatók az egyes beavatkozások a 2014-2020-as Európai Unió támogatások esetén, így a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programhoz (TOP) illeszkedő Miskolc MJV Integrált Területi Programján (ITP) belül. Ahhoz, hogy a város szociális rehabilitációs célú támogatásban részesüljön, szükséges az ITS Antiszegregációs fejezeteinek átdolgozása.

A dokumentum Miskolc MJV Önkormányzata 2015-2020. évre vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programjával összhangban készült el.

Helyzetelemzés

Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

A szegregátumok jellemzésével kapcsolatos főbb mutatókat a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) az aktuális népszámlálási adatbázisa alapján határozzák meg. Ezen mutatók értékei városi szinten is rendelkezésre állnak. Érdeemes áttekinteni, hogy miként változtak 2011-re a 2001-es évhez képest ezen mutatók városi szinten a népszámlálási adatok alapján.

1. táblázat: Demográfiai mutatók összehasonlítása, Miskolc

Mutatómegnevezés	Mértékegység	2001	2011
Állandó népesség száma	fő	179 507	162 713
Lakónépesség száma	fő	184 125	167 754
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	%	15,2	13,6
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	%	64,2	62,1
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	%	20,6	24,3

Forrás: KSH, népszámlálási adatbázis, 2001 és 2011

A városban 2001. és 2011. között mintegy 17 ezer fővel csökkent az állandó népesség száma, 2011-ben Miskolc város állandó népessége 162 713 fő volt. A foglalkoztatási szempontból legfontosabb életkori csoport, az aktív korúak száma 10 év alatt 14 033 fővel csökkent.

A 0-14 éves korú lakosság aránya 10 év alatt 1,6% százalékponttal csökkent a városban, ami nyilván összefüggésben van az aktív korú lakosság arányának és létszámának csökkenésével.

A város lakossága a vizsgált 10 éves időszakban – az országos tendenciákkal megegyezően – öregedett, 3,7 százalékponttal nőtt a 60 éven felüliek aránya, miközben csökkent mind a középkorúak és a gyermekek aránya.

2. táblázat: Hátrányos helyzetű gyermekek száma, Miskolc

Időszak	Óvodás 1111	Óvodás 11111	Általános- iskolai 1111	Általános- iskolai 11111	Középfok- 1111	Középfok- 11111	Összes 111	Összes 11111
2012/10	1 282	376	3 201	507	1 625	291	6 108	1 174
2013/01	1 378	452	3 580	615	1 301	261	6 259	1 328
2013/10	1 234	383	2 949	390	947	123	5 130	896
2014/01	1 275	346	3 011	469	1 255	181	5 541	996
2014/10	906	318	1 372	766	549	196	2 827	1 280
2015/01	950	347	1 350	880	509	175	2 809	1 402
2015/10	458	259	467	830	267	182	1 192	1 271

Forrás: Oktatási Hivatal <https://dari.oktatas.hu/index.php?id=kozerdeku>

3. táblázat: Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2012	7 320	30	223
2013	7 072	39	219
2014	6 218	38	258

Forrás: TeIR, Önkormányzat Szociális nyilvántartó rendszere

A jogosult gyermekek száma 2012. évről 2013. évre 3,4%-kal, 2013. évről 2014. évre 12,1 %-kal csökkent.

A fentiekén túl a kormány és Miskolc Önkormányzata számos kedvezménnyel, így pénzügyi és természetbeni támogatással egyaránt segíti az életkori sajátosságoktól függően a gyermekek nevelését, oktatásban való részvételét. Ennek formái a fiatalok önálló életkezdési támogatása, a gyermekétkeztetés térítési díjkedvezmény, a menetrend szerinti helyi tömegközlekedés igénybevételéhez biztosított támogatás, az ifjúságvédelmi támogatás valamint a krízishelyzet kezelésére szolgáló rendkívüli települési támogatás.

4. táblázat: Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingatlan- ellátásban részesülők száma (óvodák)	Ingatlan- ellátásban részesülők száma (iskolák) / 33. évfolyam	50 százalékos kedvezményes ellátásban részesülők száma (1-13. évfolyam)	Ingatlan- ellátásban részesülők száma	Óvodajuttatás támogatásban részesülők száma
2011	1 215	3 123	3 023	9 279	549
2012	1 125	2 762	2 824	8 746	318
2013	978	3 053	2 762	8 326	309
2014	877	2 502	2 038	8 099	233

Forrás: Miskolci Közintézmény-működtető Központ (Továbbiakban: MKMK). A táblázat az egyházak által működtetett iskolák adatait nem tartalmazza.

A hátrányos helyzetű gyermekek részére különböző jogszabályok előnyt biztosítanak felzárkóztató programokban való részvételhez, iskolai felvételhez, ösztöndíj elnyeréséhez, példaként említve az Útravaló-MACIKA Ösztöndíjprogramot, az Út a középiskolába, az Út az érettségihez programokat, amelyek igénybe vételével élnek a miskolci gyermekek.

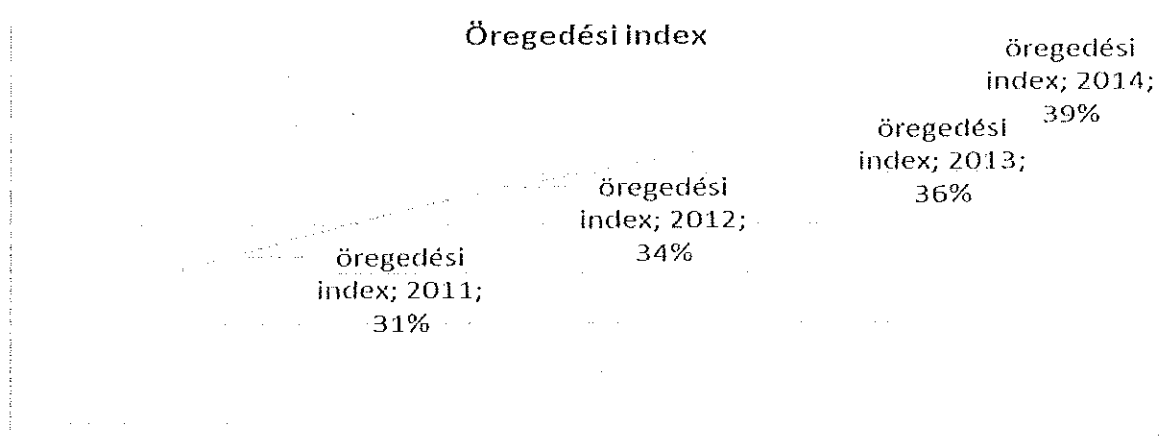
5. táblázat: 65 év feletti és a 0-14 éves korú állandó lakosok száma, Miskolcon 2011-2014

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)
2011	29 494	22 478
2012	29 835	22 265
2013	30 123	22 132
2014	30 364	21 890

Forrás: KSH, tájékoztatói adatbázis

2011 és 2014 között a 65 év felettek aránya 39%-kal haladta meg a 14 éven aluliak arányát.

1. ábra: Öregedési index

6. táblázat: Iskolázottsági mutatók összehasonlítása, Miskolc

Mutató megnevezése	Mértékegység	2001	2011	Változás 2011-hez (relatív)	Változás (százalékponttal)
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	%	19	11,9	-37%	-7,1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	%	17,3	23,7	37%	6,4

Forrás: KSH, népszámlálási adatbázis, 2001 és 2011

A város lakosságának képzettsége javult a vizsgált időszakban, 7,1 százalékponttal csökkent a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy míg 2001-ben 22 460 alacsony iskolai végzettségű lakos élt a városban, addig 2011-ben már csak 12 397 fő.

A végzettségi szint javulását alátámasztja, hogy a 25 éves és idősebb népesség körében 6,4 százalékponttal nőtt a felsőfokú végzettségűek aránya, köszönhetően annak, hogy az érintett időszakban országosan is jelentősen nőtt a felsőfokú tanulmányokat folytatók száma a korábbi évekhez képest.

A képzettségi szint javítása érdekében a városban számos felnőtt oktatási programot indítottak az elmúlt években, így az például az általános iskolai bizonyítvány, illetve szakközépiskolai, szakmunkás végzettség megszerzése érdekében. A KSH adatai alapján az elmúlt években egyre több személyt vontak be a programba.

7. táblázat: Felnőttoktatásban résztvevők száma, Miskolc

Év	Általános iskolás felnőtt oktatásban résztvevők száma	Szakfolyamot felnőtt oktatásban megkezdésénél résztvevők száma		Középiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban	Felnemzéses oktatásban résztvevők száma	Szakközépiskolai tanulók száma a felnőttoktatásban
	Év	Év	%	Év	Év	Év
2012	42	4	10%	1 793	237	961
2013	74	3	4%	1 551	210	1 252
2014	78	8	10%	2 049	228	534

Forrás: TeIR, KSH

8. táblázat: Foglalkoztatás helyzetének összehasonlítása, Miskolc

Mutató megnevezése	Mutató egysége	2001	2011	Változás 2001-hez képest	Változás (%-ban)
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	%	49	42,1	-14%	-6,9
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	%	60,8	55,7	-8%	-5,1
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	%	47,4	53,8	14%	6,4
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	%	28,7	28,7	0%	0,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	%	44	41,7	-5%	-2,3
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	%	14,9	15,5	4%	0,6
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	%	7,1	9,2	30%	2,1

Forrás: KSH, népszámlálási adatbázis, 2001 és 2011

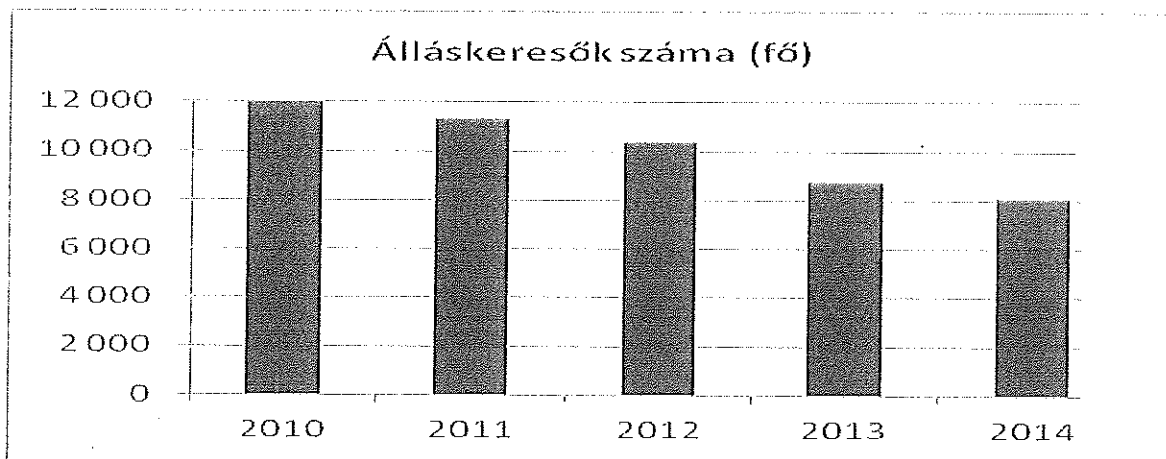
2001-hez képest 2011-ben a lakosság nagyobb arányban dolgozott, míg 2001-ben minden második aktív korú nem rendelkezett rendszeres munkajövedelemmel, addig, 2011-ben ez az arány 42% volt. Ezzel párhuzamosan kedvező adatokat mutat a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül, amely érték 6,4 százalékponttal javult 2001-hez képest.

A munkanélkülieken belül a tartós munkanélküliek aránya még nőtt is 2011-re 2001-hez képest, 30%-kal, így ez az érték 9,2% volt 2011.-ben. Ezzel párhuzamosan ki kell emelni, hogy az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya nem változott 2001. és 2011. között.

A nyilvántartott álláskeresők száma és aránya 15-64 éves korosztályban fokozatosan csökkent 2011 és 2014 között mind a férfiak és a nők körében. 2014-ben 8.091 fő álláskeresőt tartottak nyilván Miskolcon. Közülük 2014-ben csak 824 fő (nyilvántartott álláskeresők 10,2%-a), 2013-ben 744 fő (nyilvántartott álláskeresők 8,5%-a) volt jogosult álláskeresési járadék igénybevételére (bejelentkezéstől számított 90 napig folyósítják, a korábbi elnevezése munkanélküli segély). Ők azok, akiknek korábban több mint 1 évig volt munkaviszonyuk és azért kapnak az államtól járadékot, hogy az állam segítse a minél hamarabbi munkaszerzésben őket.

Ki kell emelni, hogy 2011-től a foglalkoztatási mutatók folyamatosan javulnak, az álláskeresők száma 2011-ben 11 ezer fő fölött volt, míg e mutató 2017-ben 6.140 főre csökkent. Ezt a trendet tükrözi a 2. ábra.

2. ábra: Álláskeresők száma

Forrás: TeIR, KSH

9. táblázat: Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

	nyilvántartott álláskeresők száma (fő)						180 napnál régebben regisztrált munkanélküli	
	nő		férfi		összesen		összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%	fő	%
2011	5 258	8,9%	6 051	10,7%	11 309	9,8%	6 288	55,6
2012	4 807	8,2%	5 550	10,0%	10 357	9,1%	5 861	56,6
2013	4 124	7,1%	4 650	8,5%	8 774	7,8%	4 926	56,1
2014	3 908	7,4%	4 183	7,7%	8 091	7,5%	4 295	53,1

Forrás: TeIR, KSH

A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma 2011 és 2014 között mintegy 2 000 fővel csökkent.

Ezzel párhuzamosan fontos kiemelni, hogy a közfoglalkoztatottak száma is bővült ez elmúlt években: a miskolci önkormányzat és gazdasági társaságai, intézményei, Miskolci Kistérségi Társulás valamint a városban működő civil szervezetek és állami szervezetek 2013-ben havi átlagban 1 656 főt, 2014-ben 2 183 főt, míg 2015-ben már 2 475 főt foglalkoztattak. Becsléseink szerint ennél több személyt vontak be a foglalkoztatotti körbe.

Ezen személyek már nem csak munkanélküli-, vagy szociális segílyt kapnak, hanem lehetőségük van munkavégzésre, munkatapasztalat-szerzésre is, így javítva jövőbeni elhelyezkedési esélyüket az elsődleges munkaerőpiacon.

10. táblázat: Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma Miskolcon

Foglalkoztatási formák	2013	2014	2015	2016 (előre)
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	711	1 376	1 908	2 065
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	182	332	485	594
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen:	763	475	81	38
-- Mezőgazdaság	47	68	33	18
-- Belvízelvezetés	219	103	11	0
-- Mezőgazdasági földutak karbantartása	66	43	6	1
-- Bio- és megújuló energiafelhasználás	-	-	1	4
-- Belterületi közutak karbantartása	56	55	8	2
-- Illegális hulladéklerakók felszámolása	140	66	9	-
-- Téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás	46	71	1	-
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	188	69	11	12
Mindösszesen	1 656	2 183	2 475	2 697
Közfoglalkoztatási mutató	1,45 %	1,94%	2,19%	2,43%

Forrás: <http://kozfoglalkoztatas.bm.hu/>

11. táblázat: Az álláskeresői és egyéb támogatásban részesültek száma Miskolcon (fő)

Munkanélküli álláskeresői támogatási formák	2013	2014
Álláskeresői járadékban részesülők száma	744	824
Álláskeresői segílyben részesülők száma	227	310
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma	7 791	6 255
Rendszeres szociális segílyben részesülők száma	999	942
30 nap munkaviszony igazolásával nem rendelkezők és FHT jogosultságtól elesettek száma	808	468
Helyi önkormányzati rendelet alapján támogatás megvonásban részesültek száma	80	53
Összesen	10 649	8 852

Forrás: KSH tájékoztatósi adatbázis, Önkormányzati adatok (Egészségügyi és Szociális Osztály)

Miskolcon a legtöbb álláskereső foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesült. 2013-ban 7 791, míg 2014-ben 6 255 fő volt a számuk.

Mindezek mellett alacsony volt az álláskeresői segélyben részesültek száma: 2014-ben 310 főt tartottak nyilván a városban. 2014-ben hasonlóan elenyésző volt a rendszeres szociális segélyben részesültek száma 942 fő.

12. táblázat A nyilvántartott álláskereső megoszlása iskolai végzettség szerint

Év	8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	fő	%	fő	%	fő	%
2011	552	4,9%	3 233	28,6%	7 524	66,5%
2012	451	4,4%	2 888	27,9%	7 018	67,8%
2013	343	3,9%	2 298	26,2%	6 133	69,9%
2014	306	3,8%	2 248	27,8%	5 537	68,4%

Forrás: TeIR, KSH

A regisztrált munkanélküliek közel egyharmada legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezett a vizsgált időszakban. Az vizsgált években ez az arány kis mértékben változott, de az mindenesetre pozitív eredmény, hogy a népességen belül csökkent a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek száma.

13. táblázat A nyilvántartott álláskereső száma Miskolcon, 2015.12.31-i állapot. (A tartózkodási helyük szerint, településenként)

Nyilvántartott álláskereső összesen fő	Folyamatos nyilvántartásba hozza több mint 3 hónapig	Állásért kereső fő	Segély igénylő állásért fő	Előző időszakban regisztrált fő	Munkanélküli lakosok névszáma fő, KSH 2015.01.01. állapot	Relatív mutató: Nyilvántartott álláskereső a munkanélküli lakosság %ában	Relatív mutató: az ország relatív mutatóhoz viszonyított értéke
6 862	2 466	605	382	2 408	112 758	6,09	1,25

Forrás: http://nfsz.munka.hu/engine.aspx?page=full_afsz_stat_telepules_adatok_2015

Az fenti táblázat a 2015. év folyamatait mutatja, amely alapján a nyilvántartott álláskereső száma 2015 év végére tovább csökkent, akkor 7.000 alatt volt a számuk Miskolcon, közben a munkanélküliségi ráta 6%-ra csökkent. Fontos kiemelni, hogy a korábbi évekhez képest jóval alacsonyabb volt a foglalkoztatás-helyettesítő támogatásban, vagy rendszeres szociális segélyben részesülők száma.

A foglalkoztatás javítása, így különösen a hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása érdekében Miskolcon az elmúlt években számos programot valósítottak kormányzati és európai uniós finanszírozással egyaránt. A legjelentősebb programok a következők voltak:

A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása (TÁMOP 1.1.2 Decentralizált programok a konvergencia régiókban)"	A megyei Kormányhivatalok Foglalkoztatási Főosztályának közreműködésével megvalósult programba 2011 és 2015 között 15 207 álláskeresőt vontak be. A projekt fő célja volt, hogy új szolgáltatásokkal, támogatási formákkal segítse az álláskeresők munkaerő-piacra való be-, illetve visszajutását.
"Aktívan a tudásért!" (TÁMOP 5.3.10.)	A projekt hátrányos helyzetű térségekben élő, jelentős alapkompentencia hiánnyal rendelkező személyek felkarolását szolgálta. A résztvevők támogatást kaptak arra, hogy további képzéseken vegyenek részt, ezáltal szakképesítést szerezzenek, társadalmi helyzetük, illetve a munkába állási esélyeik javuljanak. A programban aktív korú nem foglalkoztatott, tartósan munkanélküli személyek vettek részt. Miskolcon a program keretében 5 csoport indult, összesen 85 fővel.
"Aktívan a munkáért!" (TÁMOP 5.3.8.)	A program a leghátrányosabb helyzetű inaktív vagy álláskereső emberek munkaerő-piaci esélyeinek növelése érdekében motiváló képzések és támogató szolgáltatások sorát nyújtotta 2012 és 2015 között. A Türr István Képző és Kutató Központ által megvalósított miskolci képzések esetében 253 fő részesült alapkompentencia képzésben, 123 fő pedig szakmai jellegű képzésben.

14. táblázat: Szegregációs mutató változása, Miskolc

Mutató megnevezése	Mértékegység	2001	2011	Változás 2011-höz, képpont	Változás % ben
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	%	14,3	9,0	-37%	-5,3

Forrás: KSH, népszámlálási adatbázis, 2001 és 2011

A fő szegregációs mutató, ami alapján a szegregátumok területét lehatárolják 2011-re már érezhető javulást mutat: a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 37%-kal, 5,3 százalékponttal csökkent, azaz 9% volt 2011-ben a 2001-es 14,3%-os értékhez képest. Ez a relatív pozitív változás abból is következett, hogy a városban számottevően csökkent azoknak a száma, akik az aktív korúakon belül legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkeztek. Míg 2001-ben 26 330 legfeljebb általános iskolai végzettségű és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező személyt tartottak nyilván, addig 2011-ben már csak 15 098 főt. Ők azok, akiknek a legnehezebb az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedés.

A szegregációs mutatót, illetve a tartós munkanélküliek számát, illetve az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozók arányát együttesen értékelve megállapítható, hogy

2001-hez képest nincsenek kedvezőbb helyzetben a legfeljebb általános iskolai végzettségűek. Az iskolai végzettség a vizsgált időszakban Miskolcon is kulcsszempont volt a munkához, így a rendszeres jövedelemhez jutáshoz. Ezért jövedelmi és foglalkoztatási szempontból is nehéz helyzetben vannak az alacsony iskolai végzettségűek, így ezen célcsoport jövőbeni oktatása, képzése továbbra is kiemelt feladatként jelentkezik. Az oktatás nem csak az aktív korúak körében, hanem a gyermekek, fiatalok körében is fontos, törekedni kell arra, hogy csökkenjen azok száma, akik az iskolai oktatást a záróvizsga előtt elhagyják.

15. táblázat: Lakásállomány összetétele és változása, Miskolc

Adatok megnevezése	Mértékegység	2001	2011	Változás 2001-hez képest	Változás (százalék pontban)
Lakásállomány	db	73 508	76 539	4%	3 031
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	%	9,6	6,2	-35%	-3,4
	db	7 057	4 745		
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	%	9	5,4	-40%	-3,6
	db	6 616	4 133		
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	%	11,9	10,8	-9%	-1,1
	db	8 747	8 266		

Forrás: KSH, népszámlálási adatbázis, 2001 és 2011

2001 és 2011 között Miskolcon 3031 darabbal bővült a lakásállomány és jelentősen csökkent az alacsony komfortfokozatú lakások száma. Komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások száma 2 483 darabbal csökkent a vizsgált időszakon belül a KSH népszámlása alapján a városban.

Miskolcon az elmúlt években kis mértékben csökkent az önkormányzati bérlakás állomány, Ennél nagyobb volt a csökkenés a szociális célú bérletbe adható lakásállomány számában.

16. táblázat: Önkormányzati lakásállomány, Miskolc

Évszám	Bérlakás-állomány (db)	Szociális lakásállomány (db)
2012	5 145	1 002
2013	5 063	980
2014	5 024	891
2015	5 014	870

Forrás: Miskolci Ingatlan gazdálkodó Zrt.

17. táblázat: Önkormányzati lakásállomány összetétele, 2015

Lakásállomány típusa	Száma	Aránya
Összkomfortos	3 353	66,87%
Komfortos	791	15,78%
Félkomfortos	195	3,89%
Komfort nélküli	632	12,60%
Szükséglakás	43	0,86%
Összes bérlakás	5 014	100%

Forrás: Miskolci Ingatlan gazdálkodó Zrt.

A Szociális törvény 38. § (1) bekezdésének változása kapcsán 2012.01.01. napját követően az addig önkormányzati helyi rendelet alapján is megállapítható méltányossági lakásfenntartási támogatás kategóriája megszűnt. Ezt követően már csak normatív lakásfenntartási támogatás megállapítására volt lehetőség, amely szigorított a jogosultsági jövedelemhatárokon. A méltányosságból megállapított támogatás is 12 hónapos időtartamú volt, és nem naptári évre szólt, így még sok jogosultság áthúzódott 2012. évre is. A látványos csökkenés ezért 2013. évben volt látható.

18. táblázat Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesültek száma	Adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2012	10 268	812
2013	7 364	621
2014	5 807	641

Forrás: TeIR, önkormányzati adatok (Egészségügyi és Szociális Osztály)

Az Önkormányzat a lakhatással kapcsolatos rendszeres kiadások terheinek viseléséhez a települési támogatások keretén belül lakásfenntartási támogatás formájában segítséget biztosít a rászorulóknak részére. Az érintett családok kiadásainak csökkentése Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 2/2015. (II.10.) számú rendelete alapján, amely 2015. március 1. napjától lépett hatályba, a fűtési időszakra vonatkozóan (tárgyév 10.01. napjától következő év 03.31. napjáig), hat hónapon keresztül tart. A támogatás mértéke havonta 5.400 Ft, amely a jogosult személyek által megjelölt közüzemi szolgáltatóhoz kerül átutalásra, vagy tüzelő vásárlásához készpénzben kerül kifizetésre (ez a lehetőség különösen a szegregált területeken élőknek fontos). A lakásfenntartási támogatás ezen formája koncentráltabb, így hathatósabb segítséget jelent a korábbi jogszabályi előírások szerint egy év időtartamra megállapított többnyire havi 2.500 Ft összegű – szétaprózott – támogatáshoz képest. Továbbá a jogosultság elnyeréséhez a rendezett lakókörnyezet biztosítása is feltétel, amely szintén a gyermekek egészségés fejlődését szolgálja.

Szegregátumok elemzése

Miskolc városában több évtized alatt alakultak ki a jelenlegi szegregátumok, amely területek mindegyikén az életkörülmények javítása, illetve a lakosság integrációja a szakmai cél. A város elkötelezett, – ahogy azt az elmúlt időszak telep-felszámolási programjai is bizonyítják – hogy javítson a szegregátumokban élők élethelyzetén és megszüntesse az egészségtelen, a legalapvetőbb higiéniai viszonyoknak sem megfelelő lakásokat, lakhatási körülményeket.

2001, de főként 2011 óta számos változás volt a szegregátumok szempontjából. Telepek felszámolása kezdődött meg (pl. Szondi telep, Békeszálló telep, Álmos utca, Hejőcsabamésztelep), illetve újabb területek alakultak ki (pl. Lyukóvölgyben). A szegregátumokban való beavatkozások, felszámolások kapcsán törekedni kell arra, hogy az érintett lakosság integrált lakókörnyezetbe kerüljön, egyúttal más szegregátum lakossága ne növekedjen.

A városban található szegregátumok összességében az alábbiakkal jellemezhetők:

- Telepszerű lakókörnyezetek, ahol az alacsony infrastrukturális színvonalú területeken alacsony komfortfokozatú lakásokban élnek jellemzően alacsony iskolázottságú

lakosok. Ezeken a területeken alacsony a foglalkoztatottak száma, miközben lakossága fiatalnak tekinthető, a városi átlagnál magasabb a gyermekek aránya.

- Hagyományos beépítésű területeken, (pl. belváros közvetlen környezetében) is élnek alacsony iskolázottságú és rendszeres munkajövedelem nélküli lakosok, amely területekre jellemző a viszonylag kedvezőbb infrastrukturális környezet, miközben a szegényebb lakosok alacsony komfort fokozatú bérlakásokban élnek.
- Szegregátumnak számító területek vannak külterületen is (pl. Lyukóvölgy), ahol többnyire szintén az alacsony iskolázottságú, foglalkoztatott nélküli családok laknak. Ezeken a területeken a normális életvitelt nehezíti az infrastruktúra szűkösége.

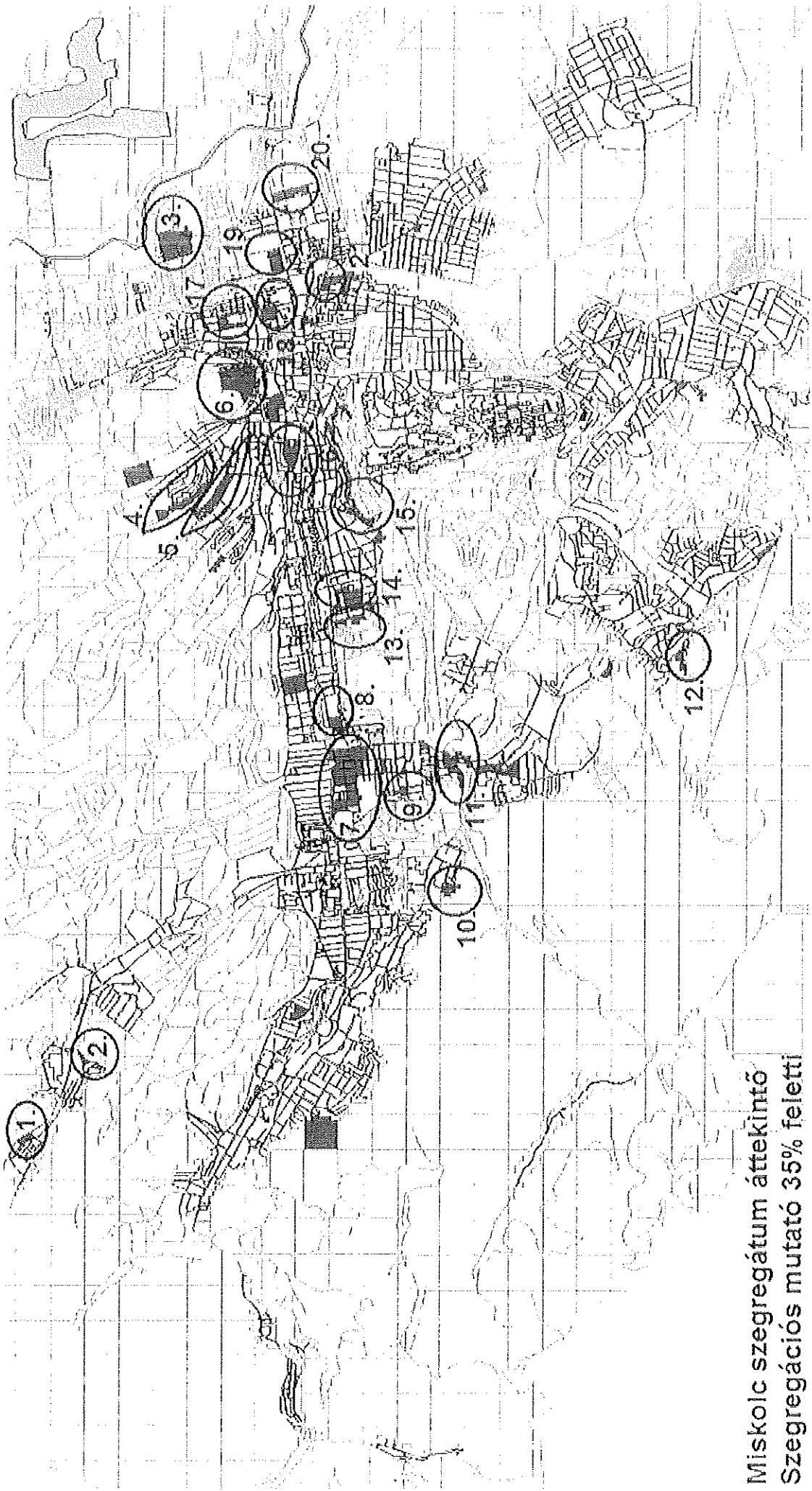
Megfigyelhető, hogy a szegregátumok egy része a város szélén, zöldövezethez, erdőhöz közel helyezkedik el.

A jelen előterjesztésben bemutatott új szegregátum térképeket a 2011. évi népszámlálás adatai alapján a szegregátumok megállapításának új szabályai alapján készítette a KSH. Ez alapján a szegregátum olyan, ötven főnél népesebb településrész, ahol az aktív korú, rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező és a legfeljebb nyolc általános iskolai osztállyal rendelkező lakók aránya, megyei jogú városok esetében – a korábbi 50%-os határértéket lecsökkentve – meghaladja a 35% százalékot.

2001-hez képest változott a szegregátumok és a szegregátumokban élő lakosok száma 2011-re. A változásban szerepe van annak is, hogy 2011-ben már kimutatta a KSH a külterületen élőket is külön szegregátumokban, illetve 2001-ben csak azok a területek számítottak szegregátumnak, ahol a foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetű lakosság aránya elérte az 50%-ot. Az előbbieket miatt az adatokat automatikusan nem lehet összehasonlítani.

A Szegregációval veszélyeztetett területek az 1. sz. mellékletben találhatóak. A szegregációval veszélyeztetett területek közül két terület statisztikai okok miatt, szegregátum felbontásával jött létre.

2. ábra Belterületi szegregátumok elhelyezkedése a KSH térképén

Miskolc szegregátum áttekintő
Szegregációs mutató 35% feletti

9. táblázat: Szegregátumok Miskolcon a 2011. évi népszámlálási adatok alapján

Szegregátum területe	Lakónépesség száma	Lakónépesség belső			Legnagyobb alvállamos iskolák végzettsége rendelkezők aránya az ország középértékéhez képest (15-50 éveseknél)	Rendszerezés (továbbképzés) rendelkezők aránya az ország középértékéhez képest (15-50 éveseknél)	Legnagyobb alvállamos iskolák végzettsége rendelkezők aránya az ország középértékéhez képest (15-50 éveseknél)	Lakás-állomány (db)	Átlagos kompozitív index	
		0-4 évesek aránya	15-50 évesek aránya	60+ évesek aránya						
Miskolc összesen	167 754	13,6	62,1	24,3	11,9	42,1	9,0	9 376	76 539	6,2
Belterület										
Honszerző u. - Erdő sor - névtelen u. - Akna u.	74	21,6	56,8	21,6	47,6	69,0	40,5	17	30	30,0
Debreceeni M. tér és a Bollaúj u. közötti háromszög alakú terület	60	43,3	55,0	1,7	63,6	63,6	39,4	13	20	10,0
Sajószigeti u. - Vikend telep a Sajórajáró út vonaláig - névtelen u. - Zsigmond V. u.	136	25,0	61,8	13,2	60,7	81,0	53,6	45	39	92,3
belterületi határ - Galagonyás sor nyugati oldala a Borostyán utcáig	147	23,1	61,2	15,6	50,0	74,4	38,9	35	49	57,1
Bábonnyibérc Új telep mindkét oldala - Bábonnyibérc sor - Bábonnyibérc Felső sor - Tinódi u. - Feszty Á. u.	449	31,6	55,2	13,1	50,8	72,6	42,7	106	130	58,5
belterületi határ - Tetemvár közép sor - Tetemvár alsó sor - Arany J. tér - Laborfalvi R. u. - Temető u. - földút	414	23,9	66,4	9,7	55,6	72,4	46,9	129	124	48,4
Andrássy u. - Harmadik u. - Fürdő u. - Mányoki A. u. - Ballagi K. u. - Alsószinva u. - Kabar u. - Tizenegyedik u. - Tizedik u. - Vassgyári újtelep - DVTK stadion - Andrássy u. - Kilencedik u. - Vassgyári újtelep - Hetedik u.	1120	28,0	61,8	10,2	66,9	79,2	56,1	388	287	84,3

Szegregátumnevelő	Lakónépesség száma	Lakónépesség határ			Legjobb általános iskolai eredmények az elmúlt években (1999-2004) átlaga	Rendkívül magas tanulmányi eredmények száma (1999-2004) átlaga	Legjobb általános iskolai eredmények száma (1999-2004) átlaga	Lakónépesség határ	Lakónépesség határ	Lakónépesség határ
		1999	2000	2001						
Kabók L. u. - Kalapács u. - Szinva folyó - Vasgyári út	130	20,8	62,3	16,9	45,7	76,5	40,7	33	45	46,7
Irma u. - Kerpely A. u. - Pléh S. u. - Mester u. - Glanzer M. u.	77	19,5	66,2	14,3	51,0	58,8	41,2	21	32	34,4
Verseny u. mindkét oldala a Csákány utcától - Cinka P. u. páros oldala - belterületi határ	79	21,5	73,4	5,1	65,5	67,2	50,0	29	19	26,3
Gözon L. u. - vasút - Puskin u. mindkét oldala a Láditelepi útig - vasút - névtelen u.	292	24,0	62,0	14,0	53,6	68,5	43,1	78	98	58,2
Várhegy u. északi oldala	59	18,6	55,9	25,4	60,6	81,8	57,6	19	36	97,2
Gábor Á. u. nyugati oldala	58	17,2	67,2	15,5	43,6	61,5	41,0	16	27	25,9
Kalló u. - Ernye bán u. - Békezálló telep - névtelen utca - Csillag u. - Szövő u. - Timár M. u.	239	28,5	63,6	7,9	61,8	79,6	55,3	84	67	65,7
Domb u. - Avasalja u. - Csonka sor - Nagy Avas csonka sor - Teleki sor - Danyi völgy - Tóth sor	123	35,8	60,2	4,1	71,6	78,4	62,2	46	35	77,1
Kis - Hunyad u. páratlan oldala - Dayka G. u. - Hunyadi. u. - Ilona u.	312	22,1	60,3	17,6	47,9	65,4	38,8	73	146	47,3
Álmos u. - Kassai u. - Zombori u. - Huszár u.	145	25,5	63,4	11,0	72,8	80,4	58,7	54	37	91,9
Szeles u. - Hatvanötök útja - Szendrei J. u. - Bethlen G. u.	186	25,3	57,5	17,2	46,7	72,0	40,2	43	70	57,1
Kruspér I. u. - Vásártéri u. - József A. u. - Besenyői u.	163	16,6	65,6	17,8	51,4	73,8	44,9	48	68	23,5
József A. u. - Szondy Gy. u. - Tűzér u. - Buzogány u.	275	28,4	62,5	9,1	60,5	67,4	49,4	85	74	31,1

Szigregi önkormányzat területje	Lakónépesség száma	Lakónépességben belüli			Legfeljebb általános iskolás tanulókkal rendelkező arány az aköz. körökön belül (15-59 évesek) belüli	Rendszeres munkanélvéltek arányában az aköz. körökön belül (15-59 évesek) belüli	Legfeljebb általános iskolás tanulókkal rendelkező arányában (10)	Munkanélvéltek arányában (10)	
		0-4 évesek	5-14 évesek	60+ évesek					
Hadirokkantak útja - Lenke u. - Vörösmarty M. u. - Gizella u. - Bors vezér u. - Sarolta u.	219	28,8	56,2	15,1	56,9	68,3	48,8	89	42,7
Küiterület									
Annabánya	196	36,2	56,6	7,1	57,7	73,9	46,8	48	83,3
Bodóterő	64	31,3	53,1	15,6	47,1	73,5	47,1	27	88,9
Bábonybérc	118	23,7	62,7	13,6	43,2	74,3	35,1	51	90,2
Csermőke	144	29,9	62,5	7,6	40,0	75,6	37,8	58	70,7
Erenyövölgy	410	32,9	54,1	12,9	40,5	76,1	36,9	158	53,8
Lyüköbánya	767	40,4	51,5	8,1	78,0	77,5	64,8	151	83,4
Lyükövílgy	1 714	34,2	57,0	8,8	61,9	76,0	52,4	464	65,5
Muszkástelep	132	25,0	68,2	6,8	52,2	67,8	38,9	35	65,7
Vargaoldal	52	32,7	63,5	3,8	45,5	72,7	39,4	18	77,8
Ózgró	191	25,7	59,2	15,2	50,4	69,0	43,4	70	57,1
Szigregátum átlaga	276	27,1	60,7	12,1	54,9	72,5	46,2	84	59,4
Városi átlaghoz képesti arány		13,5	-1,4	-12,2	43,0	30,4	37,2		53,2
Belterületi érték	4 757	25,2	61,6	13,1	56,4	72,0	47,1	1 522	52,7
Küiterületi érték	3 788	31,2	58,8	10,0	51,7	73,6	44,3	1 080	73,6

Forrás: KSH Népszámlálási adatbázis 2011

A szegregációval veszélyeztetett területek az 1. számú mellékletben kerültek bemutatásra.

Miskolcon szegregátumokban 2011-ben 8 545 fő lakott, akik többsége 56% lakott belterületi szegregátumban (4 757 fő). Átlagosan egy szegregátumban 276 fő lakott. A szegregátumokra jellemző, hogy ezeken a területeken a fiatalok, a 0-14 év közöttiek aránya jóval magasabb (13,5 százalékponttal nagyobb), mint a városi átlag, a munkaképes korúak aránya szinte megfelel a városi átlagnak, míg jóval alacsonyabb az időskorúak, 60 év felettiek aránya. Külterületi szegregátumokban még magasabb a fiatalok aránya. Az adatok alapján megállapítható, hogy a szegregátumokban való élet a városi átlaghoz képest nagyobb arányban érinti a fiatalokat, gyermekkorúakat, nem mindegy, hogy ők milyen élet-, tanulási mintákat követnek a jövőben és ennek kapcsán milyen szolgáltatásokban részesülnek.

A városi átlaghoz képest a szegregátumokban jóval magasabb a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül. Míg a városi átlag 2011-ben 42,1% volt, addig, a szegregátumokban élők körében ez az érték 72,5%-ot tett ki. Ennek kapcsán nincs éles különbség a külterületi és a belterületi szegregátumok között. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül jóval magasabb volt a szegregátumokban (46,2%), mint a városi átlag (9%). Míg a városi lakosságnak csak 5,1%-a lakott szegregátumban 2011-ben, addig a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők arány az aktív korúakon belül 26,6% volt a városi értéknek.

Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya jóval magasabb volt a szegregátumokban (59,4%), mint a városi átlag (6,2%). A lakások komfortfokozata tekintetében lényeges eltérés nem volt a belterületi és a külterületi szegregátumok között.

A külterületi szegregátumok közül a Lyukóbányai terület mutatja a legrosszabb adatokat, ott volt a legmagasabb a szegregációs mutató mértéke (64,8%), legnagyobb a fiatalok aránya (40,4%), illetve az egy lakásra jutó lakosok száma (több mint 5 fő átlagosan) és 80% feletti az alacsony komfortfokozatú lakások aránya. A második legmagasabb szegregációs mutatóval Lyukóvölgy rendelkezik.

20. táblázat: A város legnagyobb szegregátumai lakónépesség alapján 200 fő felett 2011 évi adatok alapján

Szegregátum	Lakónépesség (fő)
Lyukóvölgy (Külterület)	1 714
7. sz. (számozott utcák)	1 120
Lyukóbánya (Külterület)	767
5. sz. (Bábonyiérc sor)	449
6. sz. (Tetemvár)	414
Erenyóvölgy (Külterület)	410
16. sz. (Hunyadi J. u.)	312
11. sz. (Puskin u.)	292
20. sz. (Szondi u.)	275
14. sz. (Békeszállótelep)	239
21. sz. (Gizella u.)	219

Forrás: KSH Népszámlálási adatbázis 2011

21. táblázat: Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (50% felett) 2011 évi adatok alapján

Szegregátum	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	Lakónépesség (fő)
Lyukóbánya (Külterület)	64,8	767,0
15. sz. (Avasalja u.)	62,2	123
17. sz. (Álmos u.)	58,7	145
12. sz. (Várhegy u.)	57,6	59
7. sz. (számozott utcák)	56,1	1 120
14. sz. (Békeszállótelep)	55,3	239
3. sz. (Vikendtelep)	53,6	136
Lyukóvölgy (Külterület)	52,4	1 714
10. sz. (Verseny u.)	50,0	79

Forrás: KSH Népszámlálási adatbázis 2011

A legnagyobb létszámú szegregátum a Lyukóvölgyben, Lyukóbányán, illetve belterületen a 7. szegregátum (számozott utcák) területén volt nyilvántartva 2011-ben. Az elmúlt években Miskolcon a Lyukóvölgy lett a legnagyobb létszámú szegregátum, amely terület külterületi jellegéből és zártkeretes beépítéséből következően különleges kezelést igényel. 400 főnél többen éltek az 5. (Bábonyiérc sor) és 6. szegregátumokban (Tetemvár), valamint Erenyövölgyben. A lakónépessége több belterületi szegregátumban csökkent az elmúlt években.

A legrosszabb szegregációs mutatókkal belterületen a 15 (Avasalja u.), 17 (Álmos u.), 12 (Várhegy u.), 7, (számozott utcák) 14, (Békeszállótelep) 3 (Vikendtelep), 10 (Verseny u.) szegregátum rendelkezett, mindenütt 50%-nál nagyobb volt a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül.

22. táblázat: Szegregátumok, ahol a legnagyobb arányú a lakónépességben belül 0-14 évesek aránya (30% felett) 2011 évi adatok alapján

Szegregátum	Lakónépesség száma	Lakónépességben belül 0-14 évesek aránya
2. sz. (Debreceni M. tér)	60	43,3
Lyukóbánya (Külterület)	767	40,4
Annabánya (Külterület)	196	36,2
15. sz. (Avasalja u.)	123	35,8
Lyukóvölgy (Külterület)	1 714	34,2
Erenyövölgy (Külterület)	410	32,9
Vargaoldal (Külterület)	52	32,7
5. sz. (Bábonyiérc sor)	449	31,6
Bodótető (Külterület)	64	31,3

Forrás: KSH Népszámlálási adatbázis 2011

23. táblázat: Szegregátumok, ahol a legkisebb arányú a lakónépességben belül 60 év felettek aránya (10% alatt) 2011 évi adatok alapján

Szegregátum	Lakónépesség száma	Lakónépességben belül 60 év felettek aránya
2. sz. (Debreceni M. tér)	60	1,7
Vargaoldal (Külterület)	52	3,8
15. sz. (Avasalja u.)	123	4,1
10. sz. (Verseny u.)	79	5,1
Muszkástelep (Külterület)	132	6,8
Annabánya (Külterület)	196	7,1
Csermőke (Külterület)	144	7,6
14. sz. (Békeszállótelep)	239	7,9
Lyukóbánya (Külterület)	767	8,1
Lyukóvölgy (Külterület)	1714	8,8
20. sz. (Szondi Gy. u)	275	9,1
6. sz. (Tetemvár)	414	9,7

Forrás: KSH Népszámlálási adatbázis 2011

A legnagyobb arányban gyermekek alapvetően a külterületi szegregátumokban laktak, mint Lyukóbányán, Annabányán, Lyukóvölgyben, Erenyövölgyben, vagy a Vargaoldalon, de belterületen a 2. (Debreceni M. tér), a 15. (Avasalja u.) és az 5. (Bábonyibérc sor) szegregátumban volt nagyobb 30%-nál a 14 év alatti lakosok aránya. Miskolcon a lakónépességben belül 0-14 évesek aránya 2011-ben 13,6% volt. Minden szegregátumban a városi átlag felett volt a 14 év alattiak aránya.

Jellemzően az idősebb, 60 év feletti lakosság legkisebb arányban a fentiekben megnevezett szegregátumokban volt. A belterületi szegregátumok közül még kiemelnénk a 10. (Verseny u.), 14. (Békeszállótelep), 20. (Szondi Gy. u) és 6. (Tetemvár) szegregátumot is, ahol a 60 év felettek aránya alacsonyabb volt, mint 10 %. Miskolcon a hasonló korú lakosok aránya 2011-ben 24,3 % volt. Az idősebb lakosság aránya csak 12. szegregátumban (Várhegy u) haladta meg a városi átlagot.

24. táblázat: Szegregátumok, ahol a legnagyobb arányú a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (60% felett) 2011 évi adatok alapján

Szegregátum	Lakónépesség száma	Lakónépességben belül legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az ország területén (2010. évi adatok alapján)
Lyukóbánya (Külterület)	767	51,5	78,0
17. szegregátum (Álmos u.)	145	63,4	72,8
15. szegregátum (Avasalja u.)	123	60,2	71,6
7. szegregátum (számozott utcák)	1 120	61,8	66,9
10. szegregátum (Verseny u.)	79	73,4	65,5
2. szegregátum (Debreceni M tér)	60	55,0	63,6
Lyukóvölgy(külterület)	1 714	57,0	61,9
14. szegregátum (Békeszállótelep)	239	63,6	61,8
3. szegregátum (Vikendtelep)	136	61,8	60,7
12. szegregátum (Várhegy u.)	59	55,9	60,6
20. szegregátum (Szondi Gy. u)	275	62,5	60,5

Forrás: KSH Népszámlálási adatbázis 2011

Azok a szegregátumok, ahol legmagasabb volt az alacsony iskolai végzettségűek aránya az aktív korúakon belül (60% felett) Lyukóbánya és Lyukóvölgy kivételével mind belterületi szegregátumok voltak.

25. táblázat: A legnagyobb arányban alacsony komfortfokozatú lakással rendelkező szegregátumok (70% felett) 2011 évi adatok alapján

Szegregátum	Lakásméretesek száma	Lakóállomány (dl)	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)
12. szegregátum (Várhegy u)	59	36	97,2
3. szegregátum (Vikendtelep)	136	39	92,3
17. szegregátum (Álmos u.)	145	37	91,9
Bábonyiérc (Külterület)	118	51	90,2
Bodótető (Külterület)	64	27	88,9
7. szegregátum (számozott utcák)	1 120	287	84,3
Lyukóbánya (Külterület)	767	151	83,4
Annabánya (Külterület)	196	48	83,3
Vargaoldal (Külterület)	52	18	77,8
15. szegregátum (Avasalja u.)	123	35	77,1
Csermőke (Külterület)	144	58	70,7

Forrás: KSH Népszámlálási adatbázis 2011

Az alacsony komfort fokozatú (komfort nélküli, félkomfortos, szükséglakások) lakások aránya legnagyobb arányban jellemzően külterületen volt. De egészégre káros, rossz állapotú lakások belterületen is nyilván voltak tartva, mégpedig legnagyobb arányban 12. (Várhegy u.), 3. (Vikendtelep), 17. (Álmos u) 7. (számozott utcák) szegregátumokban.

Összefoglalóan, a jövőben javasolt koncentrálni a legnagyobb lélekszámú szegregátumokban történő beavatkozásra, mivel ezeken a területeken jelentkeznek a legnagyobb mértékű társadalmi problémák. Külterületi szegregátumban, Lyukóvölgyben és Lyukóbányán él rossz lakhatási körülmények között a legtöbb alacsony iskolai végzettségű és rendszeres munkajövedelem nélküli személy. Ezeken a területeken a városi átlagot meghaladó a fiatalok aránya (0-14 év), így relatív jelentős a rossz életkörülmények között felnövő gyermekek száma. Ahhoz, hogy a jövőben a most szegregátumokban élők közül mind többjüknek legyen rendszeres jövedelme, aktív szociális munka, illetve az érintetteknek a lehetőségekhez képest az oktatásba, képzési programokba való hatékony bevonása szükséges. Természetesen ezen cél megvalósításához még számos, az érintett területek infrastrukturális hiányosságából (pl. közművek hiánya, alacsony státuszú ingatlanok), illetve adottságából (belterülettől, intézményektől távoli lakóhely) következő nehézséget kell leküzdeni.

Megvalósult komplex telep- és szociális rehabilitációs programok

Az önkormányzat az elmúlt években számos komplex, több szakterületet érintő programot indított az érintett területek megújulására. Ezek közül az alábbi két, a Lyukóvölgyben, illetve az Avas II. ütemben indított program emelendő ki.

Komplex telepprogram a Lyukóvölgyben (TÁMOP 5.3.6.)

A Komplex telepprogram Lyukóvölgy-Gulyakúton valósult meg. Célja alapkompétencia fejlesztő képzés, szakmai képzések (pl. kerti munkás, betanított kőműves és festő, betonozó,

informatikai képzés) biztosítása, kiegészítve a folyamatos, settlement típusú szociális munkával, közösségfejlesztéssel. A program (támogatás) zárásával a Magyar Máltai Szeretetszolgálat működteti a területen a közösségi és szociális ellátásokat, szolgáltatásokat. A projekt különösen sikeres eleme volt a munka és tanulás jellegű tanfolyam keretében a helyi lakosok által kialakított sportpálya, a férfi és női labdarúgó csapatok megszervezése, az asszonyklub, és a sok gyermeket elért fejlesztő foglalkozások sorozata.

A program a lyukóvölgyi fejlesztések sorába illeszkedve jelentős mértékben járult hozzá a közösség megerősítéséhez és a további fejlesztések célirányos kidolgozásához. Lyukóvölgyben továbbá a Magyar Máltai Szeretetszolgálat tanoda jellegű fejlesztési szolgáltatásokat nyújt, baba-mama klubot működtet, táborokat szervez hátrányos helyzetű gyerekeknek, valamint egészségügyi szűrő programokat valósít meg a helyi lakosok, gyerekek és felnőttek számára.

Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférésre a jövőben kiemelt figyelmet kell fordítani, ezt célozza pl. az Önkormányzatnak azon elképzelése, hogy az önkormányzat a jövőben EU támogatással egy korszerű rendelőt épít a Lyukóvölgyben. Ehhez kapcsolódóan az Önkormányzat 2016. évben a Lyukóvölgyben családi mentorhálózat programot indított el. Ennek keretében a területen élő asszonyok közül kerülnek kiválasztásra azon mentorok, akik megfelelő felkészítés után képesek lesznek segítséget nyújtani a területen élő sorstársaiknak az alapvető higiéniai szabályok betartásában, megfelelő életkörülmények kialakításában. A program egészségügyi szakember (védőnő) és szociális koordinátor folyamatos közreműködésével, felügyeletével valósul meg.

Programok az Avasi lakótelepen (ÉMOP szociális célú rehabilitáció)

Több program valósult meg az Avas lakótelepen. Ezek közül kiemelendő a szociális célú város-rehabilitációs program keretében megvalósult közösségfejlesztési programok.

A területen a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, a Jezsuita Közösség és a Dialóg Egyesület konzorciumi együttműködés keretében működő 'Megújulás – Jelenlét' program, valamint a Dialóg Egyesület egyéb tevékenységei által számos pozitív és folytatandó kezdeményezés indult el az Avas-déli lakótelepen. A programok többségének jellemzője az érintettekkel való párbeszéd, aminek következményeképpen helyben kialakított fejlesztések indulhatnak el. A folyamat része a kisközösségek megerősödése és hálózatosodása, élő közösségi terek kialakítása. A komplex tevékenységek főbb pontjai a TÉRerő program, az Avasi Közösségi Tér létrejötte, a Közösségi Kávézó, illetve a settlement lakások kialakítása. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat avasi játszótere a játéklehetőségen kívül fontos szociális és közösség szervezői funkciót is ellát.

A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

A szegregáció mérséklése, illetve megszüntetése általában hosszabb távú folyamat eredménye. A szegregáció mérséklését szolgáló beavatkozások általános célja, hogy a szegregátumok lehatárolásához kapcsolódó definícióhoz illeszkedve az aktív korú és jövedelemmel rendelkezők, ezen belül is különösen az alacsony iskolai végzettségűek (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők) foglalkoztatását elősegítse.

A szegregátumokban való beavatkozást több szakterület összehangolt tevékenysége révén kell biztosítani. Ennek kapcsán kiemelt cél a foglalkoztatás, foglalkoztathatóság ösztönzése, képzések nyújtása felnőtt lakosságnak, valamint gyermekközpontú programok megvalósítása, így a korai gyermekkorban a gyermek-nevelés, a gyerekek oktatásának támogatása. Ehhez kapcsolódik a családi mentorszolgálat bevezetésének igénye. Továbbá a beavatkozások sikerességének feltétele a támogató személyek aktív helyszíni jelenléte, illetve a különféle szolgáltatók közti kommunikáció és együttműködés hatékony megszervezése.

A területen élők foglalkoztatásának ösztönzése többféle tevékenység összehangolt és sokszor hosszabb ideig tartó megvalósítását jelenti, amely kellő erőforrások rendelkezésre bocsátása esetén sem járnak mindig eredménnyel. Ugyanis sok esetben alapvetően kell megváltoznia az érintett személyek életviteli, szociális, munkához, feladatokhoz való hozzáállásának, amely komoly erőfeszítéseket igényelnek az egyénektől.

Ahhoz, hogy érdemi változások álljanak be az egyes személyek foglalkoztathatóságában a szociális szolgáltatások nyújtásával, közösség-fejlesztéssel, oktatással, foglalkoztatással, egészségüggyel foglalkozók összehangolt munkája, illetve az érintett szegregátumokban való aktív jelenléte szükséges. A hátrányos helyzetű személyeknek saját sorsuk megváltoztatása érdekében, illetve a társadalmi problémák családon belüli újratermelődési esélyének csökkentése érdekében, jelentős plusz erőforrások, döntően többlet személyi kapacitások szükségesek. A személyi kapacitások bővítése nemcsak egyszerű létszámbeli többletet, plusztámogató, képző, foglalkoztató munkatársak bevonását jelenti, hanem a programokba bevont támogató személyekkel való foglalkozást, törődést (szupervízió), nagyobb megbecsülést is. Ezen többlet kapacitásokat az önkormányzat csak korlátozott mértékben tudja biztosítani (Pl. Máltai Szeretetszolgálat Lyukóvölgyi jelenléte), ezért további célzott állami támogatások nyújtása, illetve Európai Unió által finanszírozott projektek (pl. szociális rehabilitáció, foglalkoztatási programok, társadalmi befogadási programok) támogatása szükséges. Az érintett személyek kapcsán tervezett humán erőforrás fejlesztési beavatkozásokra nemcsak a szegregátumokban, hanem az azon kívül élők esetén is szükség van. Ugyanakkor az egyes intézményeknek fokozottan kell figyelni a szegregátumokban élők és különösen az alacsony iskolai végzettségűek támogatására, felzárkóztatási programokba való bevonására.

Az elmúlt években folyamatosan szűntek meg alacsony komfort fokozatú, az egészséges életvitelre nem alkalmas lakások, és az elkövetkező években is várható további szegregátumok megszűnése. Továbbá vannak területek, ahol jövőben csökkenteni lehet a hátrányos helyzetű lakosok arányát komplex felzárkóztatási programok sikeres megvalósításának eredményeként. Egyes alacsony státuszú önkormányzati lakások megújítására is sor kerülhet a jövőben, amelyhez kapcsolódóan a beavatkozásokat intenzív szociális munka kell, hogy kísérje. Ehhez elengedhetetlen az érintett lakosság együttműködése.

Az alábbiakban felsorolt egyes beavatkozások a szegregátumok méretétől, jellegétől függően alkalmasak arra, hogy mérsékeljék a szegregációt, vagy csak a szegregáció oldásához vezessenek. Az egyes beavatkozásokat eltérő a hangsúllyal kell megvalósítani a

szegregátumokban, az érintett társadalmi probléma súlyától függően. A korai gyermekkor fejlődésének segítése, illetve az oktatási programok lebonyolítása fokozottan fontos azon szegregátumokban, ahol magas a 14 év alatti gyermekek száma, mint pl. Lyukóványán, Annabányán, Lyukóvölgyben, Erenyővölgyben, a Vargaoldalon, vagy belterületen az 5. szegregátumban (Bábonyiérc sor).

A foglalkoztatási programokba különösen fontos azon szegregátumokból az érintettek bevonása, ahol magas az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező és rendszeres jövedelem nélküli személyek száma, mint 5. (Bábonyiérc sor) 6. (Tetemvár), 7. ('Számozott utcák') 14, (Békeszállótelep) 11. (Puskin u.) szegregátumok.

A fentiekben megfogalmazott célok, illetve általánosan leírt beavatkozások megvalósítását a következő főbb eszközökkel lehet elérni:

Korai gyermekfejlődés segítése, oktatásba-képzésbe való bevonás erősítése

Különösen fontos a családok, kiskorúak megszólítása, hogy már korai gyermekkorban csökkentsék a szocializációs folyamatokból következő hátrányokat. A beavatkozások elsősorban azon szegregátumokban fontosak, hol nagy számban és nagy arányban élnek fiatalok. Életkortól, illetve az életkorhoz kapcsolódó intézmény típusoktól függően az alábbi beavatkozásokat célszerű megvalósítani.

➤ Születés és kisgyermekkor ideje

Cél: Megteremteni a megfelelő életkezdés esélyeit

- Védőnői, illetve mentorok támogatásával családok, édesanyák felkészítése a gyermekvállalásra, szülésre, gyereknevelésre, igényes higiéniai szint kialakítására
- Biztos Kezdet házak felállítása és működtetése, lehetőség szerint állami támogatás (pl. EFOP) bevonásával a nagyobb létszámú szegregátumokban, különösen Lyukóvölgyben
- Bölcsődei ellátás szervezése kis létszámú szegregátumban, illetve bölcsődei férőhelyek korszerűsítése és bővítése igény szerinti területeken

➤ Óvodás kor

Cél: Biztosítani az általános iskolába való eljutás esélyeit

- 3 éves kor felett kötelező az óvodáztatás, illetve javasolt a Biztos Kezdet Házak programjainak kiterjesztése iskolás korig (ahol elérhető lesz a szolgáltatás)
- Hátrányos helyzetű gyerekeknél a tanulási- és szociális háttér-képességbeli hiányok fejlesztése
- Szükség szerint óvodák fejlesztése a magas színvonalú óvodai ellátáshoz való hatékony hozzáférés érdekében

➤ Általános iskolai oktatás

Cél: Általános iskola elvégzésének ösztönzése, iskolai lemorzsolódás csökkentése.

- Tanoda program (pl. EFOP finanszírozással): az általános iskola által szervezett, az ott dolgozó pedagógusok által felügyelt, az 5-8. évfolyamon tanulók számára délutáni tanulási lehetőséget, valamint előre tervezett délutáni programokat biztosító oktatási programok számának növelése

- Hátrányos helyzetűeket segítő oktatási programok (pl. H₂O, Lépésről lépésre program) széles körű, az érintett iskolákban való alkalmazása: olyan nevelési-
oktatási módszer, amely elősegíti a különbözőképpen szocializált, eltérő
kulturális háttérrel rendelkező gyermekek együttműködési készségének
fejlődését
 - Felzárkóztató programok indítása, képesség- és kompetencia fejlesztő
szakemberek (logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus stb.) biztosítása
az oktatási intézményekben, vagy/és a tanodákban
 - A művészeteken keresztüli nevelés különösen hatékony mind a
tehetséggondozás, mind pedig a hátránykompenzáció területén, ezért
támogatásuk fontos cél elsősorban az általános iskolás korosztály
tekintetében (pl. Szimfónia zenei program hátrányos helyzetű gyerekek
számára)
 - Az általános iskolások számára az oktatási intézmények eléréséhez
iskolabusz-hálózat kialakításai. (pl. Lyukóbánya és Lyukóvölgy területe)
 - A HHHH gyermekek részére „tanulói nyomkövető” rendszer kialakítása,
amely a tanulmányi előmenetel során felmerülő problémák korai orvosolására
ad lehetőséget
 - Az oktatási programokat az oktatási intézmények bevonásával és
együttműködés révén lehet megvalósítani megfelelő állami támogatással
- Középfokú oktatás
- Cél: Iskolai lemorzsolódás csökkentése, szakmaszerzés, érettségi megszerzésének
ösztönzése.
- Szakképesítés megszerzése - „Útravaló Ösztöndíjprogram” Út a
középfokú iskolába: a diákokat felkészíti érettségi adó intézményben történő
továbbtanulásra. Út az érettségihez, amelynek célja a részt vevő tanulók
támogatása a középfokú iskola sikeres befejezésében. Út a szakmához, mely a
szakiskolai és szakközépfokú szakképző évfolyamra járó diákok
hiányszakmára való beiskolázását ösztönzi.
 - Érettségi megszerzése - Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János
Tehetséggondozó Programja: minden tanuló (függetlenül családjának szociális
helyzetétől, valamint az adott település földrajzi és anyagi helyzetétől) a
társadalmi felemelkedés esélyét biztosító képzést kell, hogy kapjon. A
Programban kulcsszerepük van a kiemelkedő képzést nyújtó középfokú iskolák
mellett a kollégiumoknak is.
 - Ösztöndíj programok működtetése, melyek általános iskolától felsőoktatásig
elérhetők (MACIKA, Útravaló-MACIKA Ösztöndíjprogram, az Út a
középfokú iskolába, az Út az érettségihez program).
- Felsőfokú tanulmányok elvégzése:
- Cél: Felsőoktatásba bejutó hátrányos helyzetűek tanulmányainak segítése és ösztönzése
és hogy pénzügyi okok miatt ne kelljen az oktatásból idő előtt kimaradniuk.
- Ösztöndíjak hátrányos helyzetűeknek, felsőoktatásba való bejutás ösztönzése
(Ifjúságvédelmi támogatás)

- Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat: Miskolcon a görög-katolikus Szakkollégium olyan elsősorban cigány származású hallgatók egyetemi tanulmányait segíti, akik a felsőoktatási tanulmányaik mellett vállalják a cigány és magyar identitásra egyként építő tanulmányi, kulturális és közösségi programokban való részvételt. A szakkollégium bevonásával gyakornoki program elindítása a felsőfokú tanulmányaikat eredményesen befejező cigány szakkollégista hallgatók elhelyezkedésének segítése.
- Felnőttképzés

Cél: A hátrányos helyzetű, alacsony iskolázottságú személyek képzése és továbbképzése az elsődleges munkaerőpiacra való integrálásuk elősegítése végett.

 - Szocializációs lemaradások fejlesztését célzó kulcsképeség- és kompetenciafejlesztő programok indítása.
 - 8 általános iskolai osztály elvégzésnek segítése - „Második esély iskolák” program: iskolai vég bizonyítvánnyal, vagy szakképesítéssel nem rendelkező, az oktatási rendszerből kisodródott, vagy a kisodródás veszélyének közelében lévő 16-24 éves fiatalok számára olyan iskola-rendszerű vagy iskolarendszeren kívüli rugalmas, személyre szóló megoldás, amely vagy visszavezeti a képzésbe, vagy a sikeres munkavállalás irányába indítja őket
 - Digitális Középiskola: esélyegyenlőséget javító program, informatikával támogatott, esti tagozatos gimnáziumi képzés keretében
 - Szakképesítés megszerzésének segítése.
 - Kompetencia alapú képzési programokban való részvétel (informatika, idegen nyelvismeret)
 - Képzési és munka tapasztalatszerzési támogatás nyújtása

Foglalkoztatás ösztönzése

Cél: tartós munkanélküliek, illetve hátrányos helyzetű foglalkoztatási csoportok foglalkoztatásának ösztönzése és foglalkoztathatóságának javítása

Tartós munkanélküliek esetén a tranzit foglalkoztatási jelleg megteremtése, illetve a foglalkoztatás során az ösztönző rendszer kialakítása, mely elősegíti az alábbi típusú munkakörökben való feladatvégzést:

- támogatott nonprofit munkahely – nincs piaci bevétel
- támogatott piaci bevételt is szerző munkahely
- piaci alapon működő munkahely

Foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetűnek minősülnek a következő csoportok: 25 év alatti fiatalok, 30 év alatti pályakezdő álláskereső, 50 év feletti, GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők, megváltozott munkaképességű személyek, roma nemzetiséghez tartozó személyek.

Támogatási formák

- Közmunka, különösen olyan munkavégzésekbe való bevonás, amelyek bevételt termelnek, illetve foglalkoztatás biztosítása társadalmi célú vállalkozások bevonásán keresztül.
- Lehetséges tevékenységi körök:
 - Mezőgazdasági tevékenységek, például
 - zöldségtermesztés, gyümölcs- és bogyógyümölcs termesztése és feldolgozása
 - olajos magvú növények termesztése, olajító üzemeltetése
 - kisállattenyésztés
 - Építőipari munkák, karbantartások
 - Fafeldolgozás (pl. kerti- és parkbútorok, fajtékok)
 - Kertészeti munkák, zöldfelületek gondozása, dísznövény-termesztés, faiskolai tevékenység folytatása
 - Takarítói munkák
 - Hulladék-kezeléssel kapcsolatos feladatok
 - Egyéb betanított munka

A fentiekhez kapcsolódóan javasolt ösztönözni a háztáji mezőgazdaság újraindítását, ösztönzését.

A foglalkoztatási célú támogatások (bértámogatás és képzéssel egybekötött munkaerőpiaci tapasztalatszerzés) a GINOP és a TOP programok, és a város területére tervezett egyéb foglalkoztatási, együttműködési programok finanszírozásából valósulhatnak meg.

Fontos továbbá a foglalkoztatási támogatásokhoz kapcsolódóan egyéb munkaerőpiaci szolgáltatások nyújtása, az érintett személyi kör foglalkoztatásra való felkészítése is (pl. álláskeresési, pályaválasztás támogatása, mentorálás, személyi felkészítés).

Családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatások nyújtása

Családsegítés támogatása a társadalmi felzárkózást segítő komplex programok tervezése és megvalósítása kapcsán fontos feladat. A családsegítéssel és gyermekjóléti szolgáltatással kapcsolatos feladatokat a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény látja el. Az intézmény a feladatok ellátásában együttműködik civil szervezetekkel.

A családsegítésen belül kiemelt feladat a szociális és mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. A komplex segítségnyújtás magában foglalja az igénybevevő ügyeinek intézésében a szükséges mértékű segítségnyújtást, tájékoztatást, információ szolgáltatást, életvezetési és egyéb tanácsadást, jogi és pszichológiai segítségnyújtást, családgondozást, egyéni és csoportos problémakezelést. A családsegítéshez kapcsolódóan cél a városban a szegregátumokban a családi mentor program beindítása a családi közösségek erősítése érdekében a társadalmi felzárkózást segítő komplex programokhoz kapcsolódva. A mentor program segítséget nyújt az egészségfejlesztés, korai gyerekkor, oktatás, stb területeken is.

Gyermekjóléti szolgálat/központ a gyermek érdekeit védő személyes szociális szolgáltatást nyújt, amelynek fókuszában a gyermek áll. A szociális munka eszközeinek és módszereinek alkalmazásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének megőrzését, elősegíti a gyermek családban történő nevelkedését, veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységei kapcsán megvalósulhatnak civilekkel együttműködésben szociális célú művészet- és sportpedagógiai programok, tréningek elindításával, hátrányos helyzetű családok és egyének bevonása, a programok hálózatosodása, családi közösségek támogatása.

Mivel gyakran a hátrányos helyzetű gyerekek azért maradnak ki az ingyenes étkezésből, mert a szülők tájékozatlanságuk révén nem tudják az igényléseket leadni, ezért szükséges az érintett intézmények (iskolák, családsegítők, civil szervezetek) részéről széles körű tájékoztatás a jogszabályi változásokról, illetve az érintett nyomtatványok könnyű elérhetőségét kell biztosítani (pl. interneten keresztül is)

A fenti feladatok ellátásához kapcsolódóan a szociális intézményrendszer kapacitásainak bővítése, intézményi korszerűsítések, az intézményrendszerben dolgozók támogatása (pl. szupervízió), kiemelten az alábbi területeken szükséges:

- Családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás
- Átmeneti otthonok – anyaotthon, családi otthon kapacitás bővítése.

Közösség szervezés

A közösségszervezésnek különös szerepe van a közösségek belső kohéziójának erősítésében, illetve a szabadidő értékes eltöltésének elősegítésében. Ennek kapcsán lehetőség szerint támogatni kell az alábbi tevékenységeket, különösen a komplex felzárkóztató programok részeként.

- Közösségi szociális munka bevezetése. A társadalmi csoportok közötti konfliktuskezelés rendszerének kialakítása, krízisintervenció bevezetése.
- Nagyobb szegregátumokon belül integrált közösségi terek/közösségi házak létrehozása. A szabadidős programok (pl. sportolás) feltételeinek javítása.
- Közösségi programok szervezése – kultúra, sport, hagyományőrzés, környezetvédelem stb. témában
- Közösségfejlesztés/bizalomépítés a lakosság aktív bevonásával. Civil és helyi közösségi kezdeményezések támogatása.
- Szegregátumok nyomon követése (elemzés, hatások előrejelzése, nyomon követése)
- Közösségi befogadást célzó programok széleskörű nyilvánosság biztosítása.

Egészségvédelem, egészségfejlesztés

Az egészségvédelmi beavatkozások célja, hogy javuljon a mélyszegénységben élők egészségüggyel, szolgáltatókkal való kapcsolata, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való jobb és kiszámíthatóbb hozzáférése és ehhez kapcsolódóan az egészségügyi infrastruktúra fejlődjön. A beavatkozások révén cél, hogy az érintettek körében javuljanak az egészségügyi és járványügyi mutatók, illetve megteremtődjenek az egészségtudatosabb életmód feltételei.

Ezért javasolt az alábbi beavatkozások megvalósítása:

- Egészségőr, csecsemő és gyermekgondozó, családi életre felkészítő programok indítása, családi mentor program beindításával
- A mindennapi tisztálkodáshoz szükséges egészséges víz biztosítása a lakott külterületi szegregátumok esetén (pl. a közkutak, tisztálkodási, mosási lehetőségek számának szükség és lehetőség szerinti növelése)
- Komplex egészségügyi állapot felmérése a lakosság körében és helyben biztosított szűrőprogramok szervezése védőnői szolgálat, a szociális ellátórendszer, (civil szervezetek) bevonásával
- Egészségfejlesztő, felvilágosító képzések életmód programok, szervezése, étkezési szokások formálása
- Egészségügyi ellátórendszer és védőnői szolgálat fejlesztése
- Egészségügyi szolgáltatások elérhetőségének és nyilvánosságának a javítása, az egészségügyi ellátás helyben történő biztosítása (pl. egészségügyi központ, orvosi rendelő létrehozása Lyukóvölgyben)

Jelenlét és hálózatosodás, területfelelősi rendszer működtetése

A leszakadó közösségek fejlesztése akkor lehet sikeres, ha a felzárkózási célú beavatkozásoknak a közösség minden rétege tapasztalja az előnyeit. Ez egyrészt azt jelenti, hogy a beavatkozások pozitív hatásait minden életkorban kell érzékelni, másrészt erősíteni kell az érintett területek összehangoltabb működését.

A nevelési, az egészségügyi, a szociális és a karitatív szolgálatok szinergiájának tudatos rendszere hozhat lényeges előrelépést a felzárkózás területén. Ez kell, hogy kiegészüljön a munkahelyteremtő lehetőségekkel. A feniték eredményes megvalósításához célszerű, ha az adott területeken fokozottan érvényesül a jelenlét, azaz a komplex felzárkóztatási programmal érintett szegregátumokban egy meghatározott, főként szociális támogatással és közösség szervezéssel foglalkozó szereplőhöz tudják kötni az érintettek a változásokért tett erőfeszítéseket. A komplex programok kapcsán szükséges az ott lakók együttműködése a különféle programokban való részvétel érdekében, aminek feltétele a bizalom kialakulása a programok, programszervezők irányába.

Ezt a bizalmat, csak helyszínen tartósan lévő és a feladatokat átlátó személyek, szervezetek felé tud kialakulni. Így ennek kapcsán különösen fontos, hogy az intenzív beavatkozások által érintett területen érvényesüljön a gazdaszemlélet. Ezen elveket, így a jelenlétet és a gazdaszemléletet kell biztosítani a komplex felzárkóztatási programmal érintett területeken.

A gazdaszemléletű beavatkozás példája a lyukóvölgyi szegregátumra vonatkozó együttműködési megállapodás a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és Miskolc Önkormányzata között (a folyamatos jelenlétet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat biztosítja, de működését az Önkormányzattal szoros együttműködésben végzi). A területeken olyan együttműködést kell kialakítani, amely befogad minden, a területen és ahhoz kapcsolódóan minőségi munkát végezni kívánó szervezetet és egyént, illetve képes ezek tevékenységének összehangolására.

Lakhatási körülmények, lakókörnyezet fejlesztése

Fontos kiemelni, hogy a szegregátumok nem csak jogi kategóriát jelenetnek, hanem a társadalom szemszögéből nézve általában leromlott állapotú ingatlanok együttesét is jelentik. Az Önkormányzat a nyomortelep-felszámolási programot a jogi és etikai szabályzók párhuzamos alkalmazásával folytatja, amelynek következményeként a nyomortelepek nem csak jogi értelemben, hanem távlatilag fizikai értelemben is meg fognak szűnni.

Mindaddig, amíg a teljes nyomortelep-felszámolási program be nem fejeződik, szem előtt kell tartani, hogy a lakáskörülmények javítására a program alatt is szükség van.

A szegregátumokban a lakások gyakran alacsony komfort fokozatúak, a legrosszabb lakhatási körülmények azon szegregátumokban vannak, ahol jelentős az alacsony komfortfokozatú lakások aránya.

Az antiszegregációs programok részeként a támogatási források függvényében a lakhatási körülmények javítására is sor kerülhet. Ezzel együtt szükséges az érintett családokkal és a résztvevő szervezetekkel való egyeztetetés a beavatkozások elvégzése érdekében, valamint a változtatások hatásának monitorozása. A közüzemi tartozások megelőzése érdekében a szociális bérlakásokat célszerű felszerelni előrefizetős közmű mérőórákkal.

Közbiztonság-megőrzése

A nyugodt, kiegyensúlyozott életvitel feltétele a biztonságos városi- és lakókörnyezet megteremtése és ennek a feltételeinek kialakítása. Így az antiszegregációs programokhoz kapcsolódóan az alábbi közbiztonsági projektek valósulhatnak meg:

- Polgárőr szolgálat kapacitásaink bővítése és infrastrukturális feltételrendszerének korszerűsítése
- Közösségi tereknél, nagy forgalmú csomópontoknál térfigyelő kamerák kiépítése
- Közbiztonsággal kapcsolatos bemutató programok szervezése, tájékoztatók tartása
- Önkormányzati rendészet fejlesztése

A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A fentiekben tervezett beavatkozások mindegyike erre vonatkozik, ezen belül is kiemelten az oktatás, képzési, szociális és foglalkoztatási programok megvalósítása.